

Bijlage 2 Keuzemogelijkheden onderhoud A-watergangen

AB-voorstel Evaluatie IBOOM beleid 19 april 2022

Kader

In 2017 is het beleid Inrichting Beheer en Onderhoud Op Maat (IBOOM) vastgesteld. In dit beleid is het uitgangspunt opgenomen dat het waterschap het onderhoud aan A-watergangen uitvoert. Daarbij is vastgelegd dat indien zich nieuwe initiatieven voordoen deze besproken worden, de consequenties in beeld worden gebracht en voorgelegd worden aan het bestuur. Het bestuur kan dan bepalen of zij van het uitgangspunt wil afwijken.

Afgelopen jaren zijn in een drietal gebieden afspraken gemaakt over het onderhoud van A-watergangen door derden. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie IBOOM beleid en een nieuwe aanvraag is behoefte aan duidelijkheid over het standpunt van het waterschap over de mogelijkheid van onderhoud door derden voor A-watergangen.

Opties

Voor het onderhoud van A-watergangen en derden zijn er een drietal opties bekeken. Deze opties zijn vervolgens verder toegelicht en worden een aantal afwegingen meegegeven.

- A. Onderhoud van A-watergangen altijd bij het waterschap
- B. Onderhoud van A-watergangen onder voorwaarden in onderhoud door derden
- C. Onderhoud van A-watergang per situatie bekijken

A. Onderhoud van A-watergangen altijd bij het waterschap

Het waterschap voert het onderhoud van A-watergangen in eigen beheer uit, via eigen medewerkers of een aannemer. De uitzonderingsmogelijkheid dat onderhoud door derden eventueel mogelijk is, zoals eind 2017 besloten, vervalt hiermee.

Voordelen

- De risico's op peilproblemen als gevolg van een bepaalde wijze van onderhoud worden geminimaliseerd.
- Het realiseren van kwaliteitsdoelen, zoals de Kaderrichtlijn Water, aandacht voor soorten binnen de Natuurbeschermingswet, vergroten biodiversiteit.
- Eenduidigheid. In het stedelijk gebied wordt het onderhoud van A-watergangen ook door het waterschap uitgevoerd.
- De optie is duidelijk uitlegbaar aan de omgeving en voorkomt discussies over waarom ergens wel of niet op het aanliggende perceel de betreffende eigenaar het onderhoud zelf mag uitvoeren. Dit komt ten goede aan het contact en vertrouwen in onze gebied.
- Ervaringen uit pilots laten zien dat deelnemers zich grotendeels niet aan de overeenkomsten hebben gehouden. Het waterschap is en blijft eindverantwoordelijk mocht er wel schade in boven- of benedenstroomse gebieden optreden als gevolg van het verkeerd uitvoeren van het onderhoud in deze watergangen.

Nadelen

- Geen mogelijkheden tot maatwerk.
- Deze optie sluit niet aan op de wensen van een deel van de aanliggende eigenaren
- Het onderhoud sluit mogelijk minder goed aan op de bedrijfsvoering van de aanliggende eigenaar. De laatste jaren investeert het waterschap wel steeds meer in een goede afstemming waarbij effectiviteit en efficiëntie het uitgangspunt blijven. Ook worden mogelijkheden geboden voor het meerijden met een kipper of het gebruik van een maaiselplaat.

B. Onderhoud van A-watergangen onder voorwaarden in onderhoud bij derden

Het uitgangspunt dat het waterschap het onderhoud aan A-watergangen uitvoert blijft overeind. De mogelijkheid tot het uitvoeren van het onderhoud door derden is bespreekbaar, als er geen grote risico's voor waterkwaliteit en kwantiteit zijn. Hiervoor zijn toetsingscriteria nodig. Hierbij kan gedacht worden aan enkel A-watergangen die een zogenaamde eindwatergang zijn, er 1 aanliggende eigenaar die afhankelijk is van de A-watergang, geen Kaderrichtlijn Waterlichamen, er geen soorten voorkomen die vallen onder de Natuurbeschermingswet. Ook kan bij het vaststellen van de overeenkomst bepaald worden dat bij het niet naleven van de afspraken de overeenkomst wordt ontbonden en het waterschap het onderhoud per direct zelf weer uitvoert.

Voordelen

- Het waterschap wil ruimte bieden voor wensen van derden.
- Een aangeland kan het onderhoud inpassen in zijn bedrijfsvoering en ervaart zo minder overlast van de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden.
- Op basis van criteria kan er een afweging worden gemaakt welke situaties wel en niet in aanmerking komen.
- Minder maaikosten door onderhoud door derden. De kosten voor o.a. herstel aan taluds, baggeren etc. blijven wel bij het waterschap.

Nadelen

- De doelen voor biodiversiteit komen onder druk te staan en zullen op basis van de ervaringen niet gehaald worden of behouden blijven bij onderhoud door agrariërs.
- De maatwerkafspraken zullen naar verwachting uitleg vragen naar de directe omgeving en leiden tot onvrede. "Waarom kan het daar wel en bij ons niet".
- Meer administratieve lasten voor het opstellen van overeenkomsten en aanpassingen daarvan bij bijvoorbeeld verkoop van grond. Het waterschap is niet altijd op de hoogte van de verkoop en de nieuwe eigenaar niet van de overeenkomst.
- Toenemende kosten voor toezicht en handhaving.
- Ervaringen van de bestaande pilots laten zien dat het merendeel van de deelnemers zich niet aan de afspraken uit de overeenkomsten hebben gehouden.
- Risico op versnippering van het onderhoud neemt toe.

C. Onderhoud van A-watergangen door derden per definitie mogelijk maken

Het waterschap voert het onderhoud uit van A-watergangen. Daarnaast worden de mogelijkheden voor het onderhoud door derden van deze watergangen verbreedt.

Voordelen

- Een aangeland kan het onderhoud inpassen in zijn bedrijfsvoering en ervaart zo minder overlast van de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden.
- Minder maaikosten door onderhoud door derden. De kosten voor o.a. herstel aan taluds, baggeren etc. blijven wel bij het waterschap.
- Maatwerk mogelijk.

nadelen

- Risico's op peilproblemen bij onderhoud door derden (wateraanvoer en afvoer), waterschap verantwoordelijk.
- Het behalen van ecologische doelen (Kaderrichtlijn Water, Natuurbeschermingswet en biodiversiteit) komt onder druk te staan en zullen op basis van de ervaringen niet gehaald worden of behouden blijven bij onderhoud door derden.
- Risico op versnippering van het onderhoud neemt significant toe, kan ten koste gaan van efficiënt onderhoud.
- Meer administratieve lasten voor het opstellen van overeenkomsten bij bijvoorbeeld verkoop van grond. Het waterschap is niet altijd op de hoogte van de verkoop en de nieuwe eigenaar niet van de overeenkomst.

- Toenemende kosten voor toezicht en handhaving.
- Relatie met onze omgeving. Kan positief bijdragen aan het imago. Aan de andere kant ontstaat tot op heden ook een gevoel van willekeur in de omgeving. Omliggende grondeigenaren blijven vragen stellen. Waarom mijn buurman wel en ik niet?